

Priloga 1**»PRILOGA 1****Metodologija ocene standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev****1. UVOD**

SO se izračuna na podlagi **SOC** po proizvodih in **podatkov o površinah in številu živali**.

Pri izboru **podatkov iz administrativnih virov** se za posamezno kmetijsko gospodarstvo uporabijo podatki na čim podrobnejši ravni. To pomeni, da so za izračun **SO** kmetijskega gospodarstva:

- najprej uporabljeni podatki iz virov, ki omogočajo pripis ustreznih **SOC** po vrstah rastlin oziroma kategorijah živali, in
- šele nato podatki na bolj agregatnih ravneh.

Pri rastlinskih pridelkih so uporabljeni podatki iz:

- zbirnih vlog Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja: površina zemljišč po rabah GERK, po vrstah rastlin;
- Registra pridelovalcev grozdja in vina (v nadaljnjem besedilu: RPGV): pridelek lastnega grozdja in pridelek lastnega grozdja, predelanega v vino;
- Registra kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: RKG) na različnih ravneh: površina intenzivnih sadovnjakov in rastlinjakov s sadnimi vrstami po sadnih vrstah, površina zemljišč po rabah GERK in
- Evidence pridelovalcev zelenjave in zelišč (v nadaljnjem besedilu: evidenca), v okviru katere se vodijo podatki o površini zelenjadnic po vrstah na rabah GERK 1100, 1161, 1181, 1190 in 1191: površina zelenjadnic po vrstah, ki so v letu *n* dosegle tehnološko zrelost (DTZ), na rabah GERK 1100, 1161 in 1190.

Za živinorejo je uporabljena kombinacija podatkov iz:

- Evidence rejnih živali (v nadaljnjem besedilu: ERŽ): število drobnice in prašičev po kategorijah, število drugih živali po vrstah in kategorijah;
- Centralnega registra goveda (v nadaljnjem besedilu: CRG): število goveda;
- Registra čebelnjakov: število čebeljih družin;
- Centralne podatkovne zbirke Govedo (v nadaljnjem besedilu: CPZ Govedo): število krav v kontroli mleka kot podlaga za določitev števila mlečnih krav na KMG;
- Evidence za sektor mleka (podatki o količini neposredno prodanega in oddanega mleka): podlaga za določitev števila mlečnih krav na KMG;
- Evidence pridelovalcev in predelovalcev ekoloških in integriranih kmetijskih pridelkov ali živil (podatek o vključenosti v ekološko rejo mleka): podlaga za določitev števila mlečnih krav na KMG.

Izračun **vrednosti SOC** temelji na letnih statističnih podatkih o rastlinski pridelavi (površine in pridelki) in živinoreji (na primer število živali, zakol, prireja mleka, jajc, medu) ter cenah kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih v državi. Kjer statističnih podatkov ni, so uporabljene druge strokovne ocene. **SOC** so izraženi kot vrednosti na enoto.

SOC se računajo za osnovne proizvode v nepredelanem stanju, razen vina in oljčnega olja, pridelanega na gospodarstvu iz lastne surovine. V primeru skupin, ki združujejo več pridelkov (na primer ekstenzivni sadovnjaki), je **SOC** izračunan kot tehtano povprečje koeficientov posamičnih proizvodov (na primer jabolka, hruške, breskve, nektarine).

Pri **rastlinskih pridelkih** SOC praviloma vključuje samo glavne posevke, brez naknadnih. Stranski pridelki (na primer slama) se v izračunu upoštevajo samo, če imajo ekonomski namen (na primer prodaja ali poraba na gospodarstvu). Skupni pridelek se nanaša na obdobje enega leta. V primeru več spravil (na primer pri zelenjadnicah) se upošteva pridelek vseh spravil v letu. Ovrednotijo se vsi rastlinski pridelki, vključno s krmnimi rastlinami.

V **živinoreji** SOC zajemajo vrednost osnovnih in stranskih proizvodov, brez živinskega gnoja. Pri živalih, pri katerih proizvodni cikel traja manj kot eno leto (na primer prašiči, piščanci) ali več kot eno leto (na primer krave, kokoši nesnice), se proizvodnja preračuna na obdobje 12 mesecev z ustreznim koeficientom. Pri večini živalskih vrst so SOC izračunani po kategorijah ali starostnih skupinah živali. V izračunu vrednosti proizvodnje se upošteva prirast živali, dosežen v posamezni kategoriji, oziroma razlika med vrednostjo živali ob izstopu iz kategorije in vrednostjo živali ob vstopu v to kategorijo (tako imenovana nadomestna vrednost). V posamezni starostni skupini so SOC izračunani kot tehtano povprečje vrednosti živali glede na namen reje (zakol, nadaljnje pitanje, vzreja plemenskih živali).

2. PRILAGODITEV SEZNAMA PROIZVODOV IN VIRI PODATKOV ZA IZRAČUN SO

Osnovni seznam SOC je razširjen s pridelki na podrobnejši ravni (kjer razpoložljivi statistični podatki omogočajo izračun SOC), dodane pa so tudi nekatere skupine rastlin oziroma rabe (za katere obstajajo podatki v administrativnih virih), ki jih enotna metodologija EU ne predvideva (preglednica 1).

Preglednica 1: Seznam podrobnejših in dodatno uporabljenih SOC

Šifra SOC	Skupina	Podrobnejši in dodatno izračunani SOC
SOC_CLND010_011_012	Drugo žito	Po vrstah: tritikala, ajda, proso, drugo žito, drugo
SOC_CLND014	Suhe stročnice in beljakovinske rastline za pridelavo zrnja	Po vrstah: fižol, krmni grah, druge suhe stročnice
SOC_CLND034	Zelišča, dišavnice in zdravilne rastline	Po tipu pridelave: na prostem, v zavarovanem prostoru
SOC_CLND043	Zelenjadnice (vključno z melonami) in jagode na prostem	Jagode, trajne zelenjadnice skupaj in zelenjadnice brez trajnih skupaj ter zelenjadnice po vrstah: cvetača in brokoli, paradižnik, solata, endivija in radič, špinača, čebula, česen, por, belo zelje, ohrovt, kitajsko zelje, paprika, kumara, rdeča pesa, korenček, fižol, grah, motovilec, lubenica in melona, druge zelenjadnice, drugo
SOC_CLND081	Zelenjadnice (vključno z melonami) in jagode v zaščitenem prostoru	Jagode, zelenjadnice brez trajnih skupaj ter zelenjadnice po vrstah: cvetača in brokoli, paradižnik, solata, endivija in radič, špinača, čebula, česen, por, belo zelje, ohrovt, kitajsko zelje, paprika, kumara, rdeča pesa, korenček, fižol za stročje, grah, motovilec, lubenica in melona, druge zelenjadnice, drugo
SOC_CLND055	Sadje, jagodičje in oreški (razen citrusov, grozdja in jagod)	Po tipu nasada: ekstenzivni sadovnjaki in intenzivni sadovnjaki Intenzivni sadovnjaki skupaj in po sadnih vrstah: jabolka, hruška, breskeve

		in nektarina, češplja in sliva, marelica, češnja, višnja, kaki, aktinidija, figa, leska, kostanj, oreh, ameriška borovnica, drugo jagodičje (brez jagod)
SOC_CLND063	Grozdje za vino	Skupaj in po tipu pridelka: grozdje in vino
N_C_1	Kopitarji	Izključeni iz seznama SOC2017, izračun SOC v skladu s Typology handbook (2016)
SOC_CLVS023	Druga perutnina	Po vrstah: purani, race in gosji, noji, jarkice, drugo
/	Vrtnine na prostem	Zelenjadnice brez trajnih in fižol za zrnje na prostem
/	GERK Njiva	Njiva skupaj (vsi njivski posevki, začasno travinje, vrtnine, zelišča in okrasne rastline na prostem, brez jagod, hmelja in trajnih rastlin)
/	GERK Trajne rastline na njivskih površinah	Trajne rastline na njivah skupaj (drevesnice in trsnice, trajne zelenjadnice in zelišča na prostem)
/	GERK Rastlinjak	Rastlinjaki (zelišča, vrtnine, cvetje in okrasne rastline v zavarovanem prostoru, brez jagod)
/	GERK Rastlinjak s sadnimi vrstami	Rastlinjaki s sadnimi vrstami (brez jagod)

2.1. Viri podatkov za izračun SO rastlinske pridelave za kmetijska gospodarstva

Pri izračunu SO za rastlinsko pridelavo se upoštevajo vse površine kmetijskih rastlin iz zbirne vloge, površine KMRS 402 in KMRS 397 (dosežena tehnološka zrelost) iz Evidence, oziroma, če kmetijsko gospodarstvo ne vloži zbirne vloge, se površinam GERK iz RKG pripišejo posplošene povprečne vrednosti kmetijskih rastlin na posamezni vrsti rabe GERK.

2.2. Viri podatkov za izračun SO živinoreje

Pri izračunu SO za živinorejo se upošteva povprečno število živali po vrstah in kategorijah, kjer podatki iz administrativnih virov to omogočajo.

2.3. Povezovalni šifrant in zajem podatkov

Podroben seznam vseh izbranih podatkov iz administrativnih virov z opredelitvijo pripadajočih SOC, tako imenovani povezovalni šifrant s seznamom SOC za izračun SO kmetijskih gospodarstev je v Prilogi 2 tega pravilnika. Povezovalna šifra je sestavljena iz šifre pridelka in šifre rabe oziroma živali, tej kombinirani šifri je nato pripisana šifra SOC.

3. POSTOPEK IZRAČUNA STANDARDNEGA PRIHODKA KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA IN IZVEDENIH KAZALNIKOV

3.1. Izbor podatkov iz administrativnih virov in priprava podatkov za nadaljnjo uporabo

Na podlagi enovite šifre KMG-MID se količinski podatki iz različnih administrativnih virov združijo v enoten stavek. **Količinskim podatkom** je na podlagi **povezovalnega šifranta** pripisana **šifra SOC**. Vsi pridelki z enako šifro SOC so sešteti in prikazani samo na ravni šifre SOC.

Najprej so izračunani **izvedeni (količinski) podatki** (preglednici 2 in 3), potrebni za izračun posamičnega SO pri nekaterih vrstah rabe kmetijskih zemljišč (površine njiv in hmeljišč v premeni, začasnega travinja, trajnih rastlin na njivah, rastlinjakov in intenzivnih sadovnjakov, delitev vinogradov po tipu pridelka) in živalih (delitev na mlečne in druge krave), poleg tega pa tudi število živali v kategorijah, ki se pri izračunu skupnega SO upoštevajo v odvisnosti od staleža plemenskih živali (teleta, drobnica do enega leta, sesni pujski).

Preglednica 2: Izračun izvedenih (količinskih) podatkov za rastlinske pridelke

Atribut	Način izračuna
N_1100 in 1161 (Nespecificirano_Njiva in Hmeljišče v premeni)	$N_{1100} \text{ in } 1161 = (1100 \text{ (GERK njiva za izračun)} + 1161 \text{ (GERK hmeljišče v premeni za izračun)}) \text{ na GERK } 1100 \text{ in } 1161 - \text{Vsota površin po vrstah rastlin na GERK } 1100 \text{ in } 1161$
N_1131 (Nespecificirano_Začasno travinje)	$N_{1131} = 1131 \text{ (GERK začasno travinje za izračun)} - \text{Vsota površin po vrstah rastlin na GERK } 1131$
N_1180 (Nespecificirano_Trajne rastline na njivah)	$N_{1180} = 1180 \text{ (GERK trajne rastline na njivah za izračun)} - \text{Vsota površin po vrstah rastlin na GERK } 1180$
N_1190 (Nespecificirano_Rastlinjak)	$N_{1190} = 1190 \text{ (GERK rastlinjak za izračun)} - \text{Vsota površin po vrstah rastlin na GERK } 1190$
N_1192 (Nespecificirano_Rastlinjak s sadnimi vrstami)	$N_{1192} = 1192 \text{ (GERK rastlinjak s sadnimi vrstami za izračun)} - \text{jagode na GERK } 1192$
N_1221 (Nespecificirano_Intenzivni sadovnjak)	$N_{1221} = 1221 \text{ (GERK intenzivni sadovnjak za izračun)} - \text{Vsota površin po sadnih vrstah na GERK } 1221$
GrozdjeLP (Vinograd_vino)	$\text{GrozdjeLP} = \text{LASTNO_G_LASTNA_PREDELAVA (grozdje lastna predelava)} / \text{GROZDJE_LASTNO (grozdje lastno)} * 1211 \text{ (GERK vinograd za izračun)}$
GrozdjeL (Vinograd_grozdje)	$\text{GrozdjeL} = 1211 \text{ (GERK vinograd za izračun)} - \text{GrozdjeLP (Vinograd - vino)}$
N_1211 (Vinograd_Nespecificirano)	$N_{1211} = 1211 - \text{GrozdjeLP} - \text{GrozdjeL}$

Preglednica 3: Izračun izvedenih (količinskih) podatkov za živinorejo

Atribut	Način izračuna
SOC_CLVS009 (Krave molznice)	$\text{SOC_CLVS009} = \text{ML_KRAVE_KIS}^*$
SOC_CLVS010 (Druge krave)	$\text{SOC_CLVS010} = \text{GOVEDO_NAD_2L_KRAVE (Krave CRG za izračun)} - \text{SOC_CLVS009 (Krave molznice)}$
N_SOC_CLVS001 (Govedo do 1 leta)	$N_{\text{SOC_CLVS001}} = \text{IF [GOVEDO_NAD_2L_KRAVE (Krave CRG za izračun)} = 0; \text{SOC_CLVS001 (Govedo do 1}$

	leta CRG za izračun); SOC_CLVS001 (Govedo do 1 leta CRG za izračun) – GOVEDO_NAD_2L_KRAVE (Krave CRG za izračun)]
N_SOC_CLVS014 (Druge ovce)	N_SOC_CLVS014 = IF [SOC_CLVS013 (Plemenske ovce) > 0; 0; SOC_CLVS014 (Druge ovce ERŽ za izračun)]
N_SOC_CLVS017 (Druge koze)	N_SOC_CLVS017 = IF [SOC_CLVS016 (Plemenske koze) > 0; 0; SOC_CLVS017 (Druge koze ERŽ za izračun)]
N_SOC_CLVS018 (Pujski do 20 kg)	N_SOC_CLVS018 = IF [SOC_CLVS019 (Plemenske svinje) > 0; 0; SOC_CLVS018 (Sesni pujski in tekači do 30 kg ERŽ za izračun)]

* Število krav molznic ocenjeno na podlagi števila krav iz CRG (GOVEDO_NAD_2L_KRAVE), krav v kontroli mleka iz CPZ govedo, podatkov o količini neposredno prodanega in oddanega mleka iz Evidence za sektor mleka, podatkov o vključenosti v ekološko rejo mleka iz Evidence pridelovalcev in predelovalcev ekoloških in integriranih kmetijskih pridelkov ali živil. Število krav molznic se na KMG, ki niso vključene v kontrolo mleka, določi kot količnik med količino neposredno prodanega in oddanega mleka ter med povprečno nacionalno mlečnostjo, ki je za ta namen povprečna količina oddanega in neposredno prodanega mleka na kravo molznico v višini 5.924 kg oziroma 4.529 kg pri KMG, vključenih v ekološko prirejo mleka¹. Število živali se zaokroži na eno decimalno.

3.2. Izračun pripadajočih SOC

Za celoten seznam pridelkov in skupin, ki je prikazan v Prilogi 2 tega pravilnika, se na ravni šifre SOC po enotni metodologiji EU izračunajo vrednosti SOC za leta od n-6 do leta n-2 in povprečni SOC_{n-4}.

Pri vinogradih so za izračun SOC poleg statističnih podatkov uporabljeni tudi podatki RPGV o razmerju med pridelkom, realiziranim v obliki grozdja in v obliki vina. RKG je ob statističnih podatkih uporabljen tudi pri izračunu SOC za oljčno olje, in sicer podatek o povprečnem razmerju med pridelkom oljk za olje in oljčnega olja (izplen v letih od n-6 do n-2), ki se med leti precej spreminja.

Vpogled v posamezen izračun SOC ni dostopen javnosti.

4. IZPIS S KONČNIMI REZULTATI

Končni rezultati vsebujejo naslednje podatke:

- o skupnem SO posameznega gospodarstva (SO);
- seznam vseh rab GERK, seznam vseh kmetijskih rastlin oziroma seznam vseh živali na ravni šifre SOC;
- o pripadajočem razredu ekonomske velikosti (Raz_EV) in
- o tipih kmetovanja.

Prikazani so tipi kmetovanja na treh ravneh, kot jih opredeljuje metodologija EU:

- splošni tip – Tip_SPL, glavni tip – Tip_GLA in posebni tip – Tip_POS.

Kmetijska gospodarstva so dodatno prikazana tudi glede na specialni tip (Tip_SPEC), ki je bil v okviru raziskave Volk in sod. (Volk, T., Brečko, J., Erjavec, E., Jerič, D., Kavčič, S., Kožar, M., Moljk, B., Rednak, M., Zagorc, B., Žgajnar, J. 2017. Razvoj celovitega modela kmetijskih gospodarstev in povezanih podatkovnih zbirk za podporo pri odločanju v slovenskem kmetijstvu (CRP V4-1423): zaključno poročilo. Ljubljana, Kmetijski inštitut Slovenije: 7–52) prepoznan kot analitično zanimiv za slovenske razmere.

¹ V skladu z uredbo, ki ureja neposredna plačila iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027

Izpis s končnimi rezultati ima naslednjo obliko:

Leto	KMG_MID	Regija	SO	Raz_EV	Tip_SPL	Tip_GLA	Tip_POS	Tip_SPEC
------	---------	--------	----	--------	---------	---------	---------	----------

V RKG se pripravi za posamičen KMG MID naslednji izpis:

Leto	SO	Raz_EV	Tip_GLA
------	----	--------	---------

«.